

ΘΑΝΑΣΗΣ Ε. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ποιητής του Αλγους και των Επιλύσεων

Επιμέλεια - Παρουσίαση: Ηλίας Τσέχος

Ο Θανάσης Ε. Μαρκόπουλος ζει και εργάζεται στη Βέροια. Καθηγητής φιλολογίας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αφού σπούδασε Αρχαία Ελληνική και Νεοελληνική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στα Κρανίδια Κοζάνης το 1951. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές:

“Απόπειρα εξόδου 1975 - 1981” Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1982

“Του ανταποκριτή μας” Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1985

“Μοντέλο σώματος” Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1988, 1989

“Ανοιγμένη φλέβα” Παρατηρητής, Θεσ/νίκη 1991

“Το περίστροφο της σιωπής” Τα τραμάκια Θεσ/νίκη 1996

Έχει εκδώσει τις μελέτες:

“Τα πρόσωπα του δράματος στο πεζογραφικό έργο του Μάριου Χάκκα” Τα τραμάκια, Θεσ/νίκη 1995.

Βιβλιογραφία Νίκου - Αλέξη Ασλάνογλου 1948 - 1996

Παρέμβαση, Κοζάνη 1996

Δημοσιεύει πλήθος ποιημάτων και κριτικών κειμένων για τη μεταπολεμική ελληνική ποίηση και πεζογραφία κατά καιρούς και χρόνους στα περιοδικά Ελίτροχος, Εμβόλιμον, Εντευκτήριο, Λέξη, Παρατηρητής, Παρέμβαση, Τομές, Το Τραμ, Υφος, Οδός Πανός, Πολιτιστικά Δρώμενα Βέροιας, στις εφημερίδες “Ημερησία” και “Οι καιροί” Βέροιας. Στο ενεργητικό του και οι κριτικές παρουσιάσεις στην Αντωνιάδειο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Βέροιας του πεζογράφου Κώστα Λαχά (18.11.1995), του ποιητή Προδρόμου Χ. Μάρκογλου (27.11.1997), του ποιητή

Κλείτου Κύρου (26.3.1999).

“Φοβάμαι”

Φοβάμαι
τις βαθιές πολυθρόνες
το χτύπημα στον ώμο
το υποκριτικό χαμόγελο
υπάλληλων και επιδομάτων
τη λείανση της αθλιότητας
φοβάμαι.

Τρέμω
τα ογκώδη πρωτόκολλα
τη λογική των εκθέσεων
τις προσκλήσεις σε γεύματα
κι επίσημες δοξολογίες.

Στη στοίχιση,
με την εξουσία πιράνχας
πανικοβάλλομαι

“Οι φίλοι”

Μακρινοί μου φίλοι
να ξέρετε πόσο άβολα νιώθω
όταν σας τηλεφωνώ τότε - τότε
και καταστρέφω σιωπές από κρύσταλλο
με μικρές τρικυμίες
ρωτώντας σας πράγματα ανούσια
όπως τι κάνετε ή πως πάνε οι δουλειές
ενώ τα μάτια μας ενοχής γυαλίζουν εντός μου
δεν είναι η αγάπη λοιπόν που με φέρνει κοντά σας
κι όλα δεν είναι λοιπόν παρά ένα πρόσχημα
καθώς την ώρα που εσείς απαντάτε
στις ερωτήσεις δολώματα
εγώ με την πετονια της φωνής σας
ανασύρω απ' το βυθό του μυαλού
τη ναυαγισμένη μου νιότη



“Αίτηση χάριτος”

Θέλω να μ' αγαπάτε ή να με μισείτε
 δέντρο στη γύμνια του
 αλλιώς με φθείρετε
 μ' αναγκάζετε να καταφύγω
 στις προφάσεις των ρούχων
 στα σχήματα των λόγων
 στις κατασκευές των ψευδαισθήσεων
 στην αγωνία της επιπόησης με εξωθείτε
 που καταργεί τον ύπνο μου
 και κάνει τη βρύση να στάζει εκκωφαντικά
 μες στο κομματιασμένο μυαλό μου
 Γι' αυτό σας λέω
 ανώνυμο να με χαράζετε
 το ίδιο δέρμα φορώ κι από μέσα
 ανώνυμο πυροβολήστε με
 το ίδιο πρόσωπο φορώ και στην απουσία

“Το λεωφορείο των 12 μ.μ.”

Γύρω στα μεσάνυχτα μαζεύω από το κέντρο
 τους τελευταίους ναυαγούς των κινηματογράφων
 έρωτες ξεχασμένους και αργοπορημένους επι-
 σκέπτες
 φοιτητικών δωματίων
 Συνασπισμένες μοναξιές
 σαν τις αφίσες μιας απεργίας της Αριστοτέλους
 μοναξιές αυτόνομες όπως ιστός σημαίας
 κοπέλες που κατεβαίνουν από τον έβδομο ουρα-
 νό
 πυρπολημένες φρεγάτες
 αγόρια που ανεβαίνουν από το υπόγειο του σώ-
 ματος
 με ανήσυχα σύννεφα
 Στο τελευταίο δρομολόγιο
 αναβοσβήνουν τα φεγγάρια στις διασταυρώσεις
 σαν τα ενκίνητα μάτια της Καίτης
 Τις πλατιές λεωφόρους καταβροχθίζω ταχύτερα
 ταχύτερα ερημώνω
 στο τέρας της συνοικίας φτάνω
 λεωφορείο αδειανό φωταγωγημένο

“Σωσίβιο μνήμης 1944”

στο Χρήστο Βλαχάβα (1922 - 1985)

Πάντα είχα την περιέργεια να μάθω
 πως αντέδρασε

ο αγαθός εκείνος βαρκάρης του Αχέροντα
 όταν είδε να φτάνουν στην προκυμαία
 τα λεωφορεία,
 με τους τρακόσιους τόσους
 εκτελεσμένους του Μεσόβουνου

Ας δούμε τι λένε οι κριτικοί για το έργο του
 Θανάση Ε. Μαρκόπουλου και με τα κείμενα τους
 ας κλείσουμε τη “συνάντηση” του ποιητή με τους
 αναγνώστες του περιοδικού “Νιάουστα”.

Η **Ανθούλα Δανιήλ** στα “Γράμματα και Τέχνες
 (τεύχος 60, 1990) καταθέτει για την ποιητική
 συλλογή **“Μοντέλο Σώματος”** 1989: Ποιήματα
 γεμάτα σαρκασμό, ειρωνεία, μορφασμό.... Ο λό-
 γος αδυσώπητος... “Συλλέγω / κούφιας γυναίκες
 / κίβδηλα όστρακα / ξοφλημένα γραμμάτια / και
 κλίμακες προαγωγών / τηλ: 17-11- 1973/ Δεν
 πρόκειται για χόμπι / ούτε για μπίσνες ύποπτες /
 τους φίλους μου ψάχνω”. Ο ποιητής μόνος,
 ανίκανος να παρακολουθήσει ή να παραδεχτεί
 τη γενική φθορά και κατάλυση δηλώνει αποχή
 και αναλαμβάνει τις ευθύνες του. “Εγώ / ο ρόζος
 του καλοκαιριού / που έδειξα το πρώτο μου δόντι
 στον ήλιο / πάνω στα οροπέδια του μπετό / και στις
 μνήμες σας κυκλοφορώ με νούμερα / ο γραμμέ-
 νος στα μητρώα του σύννεφου / ετεροδημότης στη
 Βέροια με ξένο καπέλο / ο που στίβω την πέτρα
 και στίλβω τη νύχτα / εκτός ναφθαλίνης / δηλώνω
 υπεύθυνα / και γνωρίζοντας τις συνέπειες του
 νόμου / περί ψευδούς δηλώσεως / κάλλιο στο μόλο
 της Ελιάς σκαρί παροπλισμένο / παρά να πλεύσω
 στα νερά σας αγύρτες”. Ο λόγος όμως έχει και
 αντίλογο. Ετσι πίσω από τη μάσκα της ειρωνείας
 και της απέχθειας, ο τρυφερός τόνος και ο συγ-
 κρατημένος, αλλά εμφανής καημός σπάει το
 φράγμα: “Στο κεφάλι σου / ένας κήπος με όνειρα
 / Στη φωνή σου / ρυάκια πουλιών / Μια θάλασσα
 χρώματα / συνωστίζονται λαίμαργα / στην ανάδυ-
 ση του χαμόγελου / Πόσο όμορφα συλλαμβάνεις
 τον κόσμο.”

Ο **Γιάννης Κουβαράς** στην “Εποχή” (Κυριακή
 13.1.1993), γράφει για τη συλλογή **“Ανοιγμένη
 φλέβα”** 1991: Ο λόγος εδώ δεν ρέει ποταμηδόν.
 Τους τόνους αισιοδοξίας έχουν διαδεχθεί ο σκε-
 πτικισμός. Μετά τη μαθητεία και τη στράτευση,
 ακολουθεί περίοδος αυτοκριτικής, αναδίπλω-

σης, δεν λείπουν απόηχοι ποίησης, ήττας: *“Πιστέψαμε κάποτε στην αθανασία της ιδεολογίας μας / και γίναμε τα μεγάφωνα των ξύλινων ρητόρων. Αναστήλωσέ με λοιπόν / με δεκανίκια έστω να ξαναδώ τον κόσμο. Με αφορμή τη φωτογραφία του Τσε σε ατμοσφαιρικό μπαράκι διαλογίζεται “.. Από μια άποψη ήσουν τυχερός / δικέ μου Τσε / Επαιξεις κι έχασες / Εμάς έλα να δεις / που χάνουμε χωρίς να παίζουμε”.*

Πλεονάζει ακόμη το άλγος από την οικολογική συρρίκνωση, την κοινωνική αλλοτρίωση, κυριαρχικά παρών ο θάνατος με τα άπειρα προσωπεία του, είτε ως βραδυφλεγής διαδικασία, είτε ως τετελεσμένο, συνηθέστερα με την α-νόη-τη επανάληψη και πανομοιότυπη αλληλοδιαδοχή των ημερών: *“Πως ν’ αποστρέψω το πρόσωπο / από τη δυστυχία των επαναλήψεων / αυτό το αιμόφυρτο πηγαινέλα / από τοίχο σε τοίχο / κι από απόγνωση σε απόγνωση / Ετσι καθώς σκεφτόμουνα / αναπάντεχη άστραψε στη νύχτα του νου μου / με όλα τα μπιχλιμπίδια της / η κυρία τεχνολογία / φωτοτύπησα λοιπόν μια μέρα μου / και τη μοίρασα στους ανθρώπους / κι έτσι τους απάλλαξα / απ’ την επώδυνη ανία της επομένης”.* Κι όλα αυτά μόνο ο έρωσ - και πάλι προς στιγμήν - μπορεί να τα εξορκίσει κλείνοντας τα σ’ ένα μαγικό κύκλο. Μ’ αυτόν ανοίγει η συλλογή, μ’ αυτόν κλείνει: *“Η Μαρία βουλιάζει στον ύπνο / όπως πουλί στο χιόνι / φτεροκοπώντας... Να πάρουμε ένα σύννεφο / να το βάλουμε στο ποτήρι / είπε η Μαρία / σε μια εποχή που φλέγονταν / Τα χόρτα στο στήθος μου.*

Ο Γιώργος Πετρόπουλος στο περιοδικό “Νέο Επίπεδο”(28-29 Ανοιξη 1998) δηλώνει για την τελευταία - την περισσότερο ενδιαφέρουσα - ποιητική συλλογή *“Το περίστροφο της σιωπής”* 1996: Ο ποιητής, αυτοεξομολογητικός στο έπακρο, διαθέτει μια προσωπική κοσμοαντίληψη που τον κάνει να διαφέρει ουσιαδώς από τους ομότεχνούς του, καθώς μας παρουσιάζει με λόγια απλά εικόνες της καθημερινότητας σ’ ένα κλίμα προσιδιάζον προς αυτό του Κώστα Καρυωτάκη. Μάλιστα πολύ συχνά, ο θάνατος και ότι υποδηλώνει αυτόν απαντάται στα ποιητικά του κείμενα. Ομως η διαφορά του από τον ποιητή των “Νηπενθών” έγκειται στο γεγονός ότι ο θάνατος του Θανάση Ε. Μαρκόπουλου ως θεμα-

τική εκκινεί από πραγματικά περιστατικά της ζωής του και όχι από νοσηρότητα ή από άλλη εξωγενή αιτία. Οι συνθήκες ζωής στις σύγχρονες τερατουπόλεις δεν τον αφήνουν ασυγκίνητο και με τη δέουσα ευαισθησία χαρτογραφεί τα συναισθήματα του πλήθους και του μικρόκοσμου που τον περιβάλλει. Στα υπερεαλίζοντα ποιήματα του Θανάση Ε. Μαρκόπουλου διακρίνουμε μιαν ονειρική, διάθεση που λειτουργεί σαν αντίβαρο στην ήδη συγκινησιακά φορτισμένη ποιητική ατμόσφαιρα. Αν και αρκετά συχνά, πολλά απ’ αυτά, μας μεταφέρουν την απογοήτευση που τον συνέχει, για τις ακρωτηριασμένες μνήμες και τα χαμένα του όνειρα.

Για την ίδια συλλογή *“Το περίστροφο της σιωπής”* 1996 η **Δήμητρα Παυλάκου** γράφει (Κυριακάτικη Αυγή 30.3.1997): Με τη νέα του συλλογή ο ποιητής Θανάσης Ε. Μαρκόπουλος έρχεται να υποδηλώσει μια σημαντική παρουσία απ’ αυτές που δεν έχουν προσμετρηθεί (στη γενιά του ’70) όπως έπρεπε. Μ’ ένα λόγο ουσίας, έκτασης, έντασης. Περιπατητής του κόσμου τούτου μετ’ αναφιλητών. Μ’ έναν πόνο εύγλωττο του σύγχρονου ανθρώπου που ψάχνεις πολύ στην αεροβόρα πολυλογία των δήθεν ποιητικών συλλογών που κάνουν πάταγο να βρεις. Επιτέλους, να κι ένας ποιητής - γονυπετής. Κουραστήκαμε στους άλλα-λόγια-ναγαπιόμαστε. Παλεύει με τη μοναξιά και την έλλειψη μόνος του, με γυμνά μπράτσα. Δεν προσπαθεί να ξεγελάσει κανένα, φωνάζει όσο πρέπει για την ποίηση, λυπάται μ’ όλη τη δύναμη της ψυχής του, ταπεινώνεται: για να εξυψωθεί. Κάποτε βάζει τελεία και τίτλους. Έχει την κούραση του λειτουργού της μέσης εκπαίδευσης και τη θλίψη της υγιούς αντίδρασης μπροστά στην αδηφάγο πραγματικότητα. Σωπαίνει, ψιθυρίζει, εκλιπαρεί, αποζητά τη δύναμη της γλώσσας και της λέξης. Κι όμως παρ’ όλες τις ταλαιπωρίες, ισορροπεί και δεν αφήνεται στα *“ματωμένα δάχτυλα της μοναξιάς”* να τον αποτελειώσει. Η καθημερινότητα και η απορία της τον λυγίζουν, αλλά εκείνος την περιγράφει και την αντιμάχεται. Οχι σαν κάποιους άλλους που πλήττουν στη μεγαλοαστική τους άνοια και γράφουν. Ο Θανάσης Ε. Μαρκόπουλος στέκει εν μέσω ευρωερειπειών και μισεκπαιδευτισμού και κάνει μάθημα. Ένας περήφανος πύργος...